

Heinz Brock: A norvég egészségügyi rendszer
Das österreichische Gesundheitswesen (ÖKZ), 64. Jg. (2023) 1-2.

Kulcsszavak: egészségügyi rendszer, Norvégia

Forrás Internet-helye:

<https://www.gesundheitswirtschaft.at/publikation/64-jg-2023-1-2/im-land-der-fjorde/>

A pandémia Norvégiát sem kímélte, de az egészségügyi rendszer sikeresen birkózott meg a kihívással. Ennek magyarázata: az erőteljes elsődleges ellátási szektor, hatékony prevenciós programok, a digitális rendszerek alkalmazása. Norvégia a best-practice kiváló példája a hatékony egészségpolitika vonatkozásában. A pandémia sokkal gyengébb következményekkel járt mint más országokban: A fertőződési és halálozási ráták kilencszer alacsonyabbak voltak mint Európa többi részén. Norvégia egyike annak a három európai országnak, ahol a várható élettartam 2020-ban – még a 80 év fölöttiek körében is – növekedett. A halálozási ráta a pandémia második hulláma idején alacsonyabb volt mint az első idején.

A norvég egészségügyi rendszer túlnyomórészt állami struktúrákra épül. A kórházi és szakorvosi ellátást négy regionális egészségügyi hatóság biztosítja. Az elsődleges ellátást és a népegészségügyi szolgáltatásokat a területi önkormányzatok bocsátják rendelkezésre. Az államilag finanszírozott ellátási kínálat rendkívül átfogó, de a kórházi ellátásban és az ápolási otthonoknál privát önrészeket is alkalmaznak. Az „out-of-pocket“-fizetések a gyermekek, a terhes nők, a minimálnyugdíjasok számára általában évente 2.460 NOK-ra (235 EUR) korlátozódnak.

Norvégia átfogó egészségügyi ellátást biztosít polgárai számára, amely bilaterális egyezmények keretében az Európai Gazdasági Térség és Ausztrália polgáira is kiterjed. A szolgáltatásokhoz való hozzáférés kevésbé függ a betegek szociális helyzetétől, mint az EU-tagállamok átlagában. Csak a fogászati ellátás területén jelentkeznek szociális különbségekből adódó eltérések.

Az általános orvosok általában szerződésben állnak az önkormányzatokkal és többnyire csoportpraxisokban működnek. Kórházba történő beutalás és szakorvoshoz irányítás tekintetében kapuőr szerepet töltenek be. A polgárok szabadon választhatnak kórházat és szakorvost. Kórházi kezelés esetén a szabad választás a teljes európai térségre kiterjed, utazási költségek visszatérítése nélkül.

Az elsődleges ellátási szektor dominanciája miatt a szakorvosi területeken, pl. sebészeti szakoknál orvoshiány mutatkozik. Egyes elektív beavatkozásoknál, mint szürkehályog-, csípő- és térdprotézis-műtéteknél a várólisták hosszabbak mint más európai országokban. Az egészségügyi minisztérium 2021-ben az összes intramurális kezelés tekintetében visszaállította a várakozási idő 50 napnál rövidebb garanciáját.

<i>Az egészségügyi rendszer paraméterei</i>	NO
Lakosság (millió lakos)	5,39
GDP (milliárd USD vásárlóerő paritás)	428
Egy főre eső GDP (USD vásárlóerő paritás)	79.201
Egy főre eső egészségügyi kiadások évente (USD vásárlóerő paritás)	6.582
Egészségügyi kiadások GDP-hez viszonyított aránya (%)	11,4
„Out-of-pocket” (egészségügyi összkidadások %-a)	13,9
Kórházi ágyak	18.281
Intenzív ágyak 100.000 lakosra	5,4
Orvosok száma 1.000 lakosra	5,1
Ápolók száma 1.000 lakosra	18
Születéskor várható élettartam	83,2
COVID19 miatti halálozás 1 millió lakosra (2020.03. - 2022.10)	782
Prevenció által megelőzhető halálozások (100.000 lakosra)	115

OECD Health Data 2020

Az egy főre eső egészségügyi kiadások a legmagasabbak közé tartoznak Európában, jóllehet az összkidadások GDP-hez viszonyított aránya elmarad az EU-átlagtól. Az egészségügyi kiadások 85%-át állami forrásokból és társadalombiztosítási járulékokból finanszírozzák, ami Európában a legmagasabb arány. A fennmaradó 15% a privát háztartásokra hárul („out-of-pocket”). Az egészségügyi összkidadások nagyjából 30-30%-os arányban oszlanak meg a kórházi fekvőbeteg és ambuláns ellátás, valamint a tartós ápolás között. Ez azt jelenti, hogy Európában tartós ápolásra Norvégia költ a legtöbbet. A kórházak mellett gyógyszerre és orvostechnikai eszközökre fordított költségek az EU-átlagnál alacsonyabbak, a prevencióra fordított kiadások nagyjából megfelelnek annak.

A norvég egészségügyi rendszer személyügyi ellátottsága nemzetközi összehasonlításban igen kedvező. Orvosok tekintetében az élvonalhoz tartozik, ápolók tekintetében első helyen áll. Ennek ellenére törekvések tapasztalhatók a fenyegető ápolóhiány megelőzésére. Szembetűnő adat, hogy a Norvégiában működő orvosok és ápolók körében igen magas a külföldön végzettség aránya. Az orvosok több mint 40%-a külföldi diplomával rendelkezik. Ezek fele azonban Norvégiában született, az orvostudományi egyetemeken ugyanis a beiskolázási helyek száma korlátozott, amit sokan lengyelországi, magyarországi és szlovákiai tanulmányokkal váltanak ki.